

การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน ของประชาชน อำเภอนนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

A Study of Relationship between the Cognition about
Royal Initiative of the Philosophy of Sufficiency Economy and
Household Accounting Record of People in Khanom District,
Nakhon Sri Thammarat Province

อาทิตย์ สุธเสน, นิตยา ทัดเทียม และ กมลนันท์ ชีวรัตนชาติ
หลักสูตรวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

Arthit Sutjasen, Nittaya Tadtiam,
Kamonnan Cheevarattanachote
Department of Accounting, College of Industrial Technology
and Management, Rajamangala University of Technology Srivijaya

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาทิตย์ สุธเสน, นิตยา กัดเทียม และ กมลนันท์ ชิวรัตนชาติ
หลักสูตรวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

วันที่ได้รับบทความต้นฉบับ : 11 มิถุนายน 2562
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 18 กรกฎาคม 2562
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 21 สิงหาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้และความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ การบันทึกบัญชีครัวเรือน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่ อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson Product Moment Correlation) ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกในครัวเรือนมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่ในระดับปานกลาง มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนเป็นครั้งคราวและมีความคิดเห็นระดับปานกลางเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน คุณลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงลบด้านเพศและประสบการณ์ฝึกอบรมส่งผลต่อการเรียนรู้และการเอื้ออาทร การรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อการลดรายจ่าย

คำสำคัญ: บัญชีครัวเรือน เศรษฐกิจพอเพียง รายรับ รายจ่าย การออม

A Study of Relationship between the Cognition about Royal Initiative of the Philosophy of Sufficiency Economy and Household Accounting Record of People in Khanom District, Nakhon Sri Thammarat Province

Arthit Sutjasen, Nittaya Tadtiam, Kamonnan Cheevarattanachote

Department of Accounting, College of Industrial Technology and Management,
Rajamangala University of Technology Srivijaya

Received: June 11, 2019

Revised: July 18, 2019

Accepted: August 21, 2019

ABSTRACT

This research aims to study the philosophy of sufficiency economy which was initiated by Thai Royal. This research focuses on the household accounting in both recording process and opinions. The samples are people in Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province and This research analyzed by using Pearson's correlation coefficient statistic. Results show that people's cognition about Royal Initiative of the Philosophy of Sufficiency Economy is at a moderate level. People occasionally record the household accounting and have a moderate level of opinion about the household accounting record. The characteristics affecting on the cognition about Royal Initiative of the Philosophy of Sufficiency Economy show that there is a negative correlation between gender and training experience which affecting on learning and the generosity. Perception affects the expense reduction.

Keywords: *Household accounting, Sufficiency Economy, Income, Expense, Saving*

■ บทนำ

ในยุคที่สื่อต่างๆ เข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึงและความเจริญของชุมชนหลายพื้นที่เกิดขึ้นแบบก้าวกระโดด ทำให้ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าสภาวะสังคมในปัจจุบันเต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยมและความฟุ้งเฟ้อ ส่งผลให้เกิดปัญหาหนี้สิน ความยากจน ทุกวันนี้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศต้องประสบกับภาวะความยากจน อยู่ในภาวะที่ขาดแคลนไม่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และมีหนี้สิน ซึ่งรัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญเข้ามาแก้ไขในส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจและสังคม เช่น ให้การศึกษา เพราะการศึกษาจะช่วยให้ประชาชนมีความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพที่มีความก้าวหน้า ส่งเสริมในเรื่องของสุขภาพอนามัยและให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนสร้างอาชีพให้แก่ประชาชน เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานอีกวิธีการหนึ่งที่จะสามารถแก้ปัญหาความยากจนให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน คือการให้ประชาชนดำเนินชีวิตโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดพร้อมทั้งได้ทรงปฏิบัติโดยพระองค์เองจนเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้พสกนิกรสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยให้มี ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542) เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ตลอดจนถึงระดับรัฐในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

การทำบัญชีครัวเรือน ถือได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างมากต่อแนวทางสู่เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องรู้จักประมาณตนเอง มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ มีสติในการดำรงชีวิต ซึ่งการวางแผนที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีการจดบันทึกข้อมูลที่ถูกต้อง มีการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของครัวเรือน เพื่อจัดทำเป็นบัญชีครัวเรือน และนำข้อมูลมาพิจารณาหาวิธีการเพิ่มรายรับและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเพื่อให้เกิดความพอดี และหากมีส่วนที่เหลือผู้ปฏิบัติก็ให้เก็บออมไว้เพื่อใช้ในอนาคต การจัดทำบัญชีครัวเรือนทำให้การบริหารการเงินในครัวเรือนมีระเบียบ สมาชิกในครัวเรือนจะรับรู้ถึงที่มาของรายรับ และที่ไปของรายจ่าย ทำให้เริ่มรู้จักบริหารเงินในครอบครัวให้มีความพอดีเหลือไว้พอใช้และเก็บออม การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะแก้ปัญหาความยากจนของครัวเรือนโดยครัวเรือน

■ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้และความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านวิชาการและนโยบาย อาทิผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อสนเทศให้กับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนเพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความรู้และความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริต่อไป

■ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับหน่วยงานรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง สามารถอุ้มชูตัวเองอยู่ได้ไม่เดือดร้อน และอยู่อย่างพึ่งพาตัวเองได้ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่เปลี่ยนแปลงไป

องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง

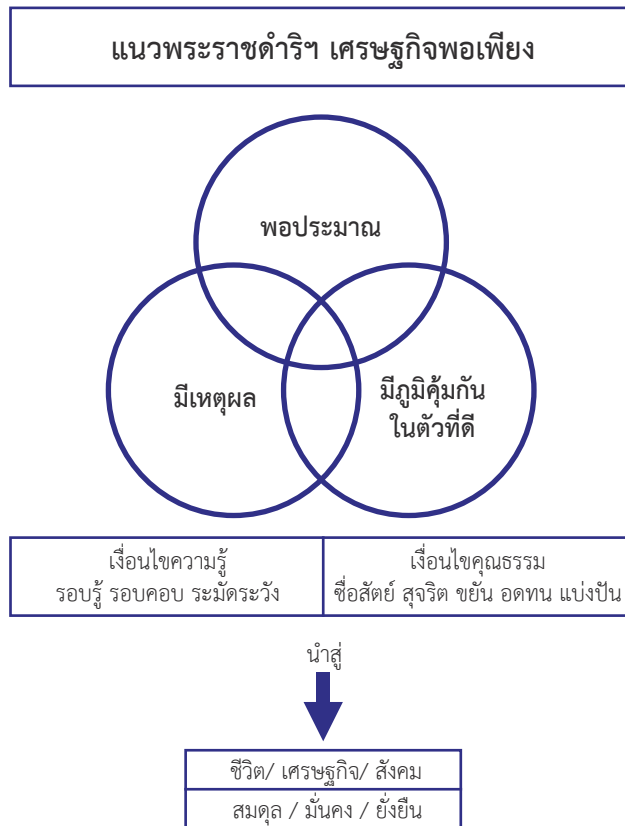
สุเมธ ตันติเวชกุล (2550: 36-37) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติให้ได้ผลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริจะต้องยึดหลักสำคัญ 5 ประการดังนี้ ประการที่หนึ่งด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นพึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเอง และชาติโดยรวมมีจิตเอื้ออาทร ประนีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ประการที่สองด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นอิสระ ประการที่สามด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาดพร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยยึดบนหลักการของความยั่งยืน ประการที่สี่ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วเทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านและเลือกเฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของประเทศ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราด้วย ประการที่ห้าด้านเศรษฐกิจ จะต้องมุ่งลดรายก่อนเป็นสำคัญและยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ หลังจากนั้นจึงคิดหารายได้ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป หลีกเลี่ยงจากการก่อหนี้โดยไม่ผลตอบแทนที่คุ้มค่า และความเสี่ยงด้านต่างๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณ และความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทนสติปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

หลักแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอาจสรุปได้จากภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549: 15)

การวัดความสำเร็จตามเป้าหมายกระทรวงมหาดไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มีการกำหนดวัดผลการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ จำนวนร้อยละของหมู่บ้านหรือชุมชนที่พัฒนาผ่านเกณฑ์ชีวิต 6 ด้าน 12 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ด้านการลดรายจ่าย

- 1.1 ครัวเรือนทำสวนครัว หมายถึง ครัวเรือนที่ใช้พื้นที่ว่างบริเวณบ้าน หรือใช้กระถางภาชนะที่ทิ้งแล้วในการปลูกผักไว้กินเองในครอบครัว รวมทั้งการปลูกผักแบบแขวน ในกรณีที่พื้นที่ไม่สามารถปลูกผักได้อาจมีกิจกรรมอื่นที่ทดแทนกันได้ เช่น พื้นที่ชาวเล มีการหาปลากินเอง เป็นต้น
- 1.2 ครัวเรือนปลอดอบายมุข หมายถึง สมาชิกทุกคนในครัวเรือนไม่เสพสิ่งเสพติด ไม่เล่นการพนันประพฤตินอกอยู่ในศีลธรรมอันดี

2. ด้านการเพิ่มรายได้
 - 2.1 ครั้วเรือนมีอาชีพเสริม หมายถึง ครั้วเรือนมีอาชีพอื่นนอกจากอาชีพหลักที่ทำประจำทำให้ครั้วเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น
 - 2.2 ครั้วเรือนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม หมายถึง ครั้วเรือนมีการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือในการประกอบอาชีพ หรือ สิ่งอำนวยความสะดวกในครั้วเรือนที่เหมาะสม ทำให้เกิดความคุ้มค่าและประหยัด เช่น การใช้ปุ๋ยชีวภาพในการเพาะปลูกและได้ผลผลิตคุ้มค่า การปลูกผักปลอดสารพิษ การใช้พลังงานทดแทน
3. ด้านการประหยัด
 - 3.1 ครั้วเรือนมีการออมทรัพย์ หมายถึง สมาชิกในครอบครัวมีการฝากเงินเก็บไว้กับธนาคาร/สถาบันการเงิน/กลุ่มออมทรัพย์/หรือกลุ่มอื่นๆ ที่มีการรับฝากเงินกับสมาชิก
 - 3.2 ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์ หมายถึง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือกลุ่มออมทรัพย์อื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/กลุ่มออมทรัพย์สตรี/กลุ่มออมทรัพย์ของกลุ่มอาชีพต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งมีการเชื่อมโยงกลุ่ม/องค์ต่าง ๆ ในพื้นที่หรือพื้นที่อื่น
4. ด้านการเรียนรู้
 - 4.1 ชุมชนมีการสืบทอดและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ชุมชนมีการบันทึก ภูมิปัญญาในรูปแบบต่าง ๆ มีการถ่ายทอด และนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง
 - 4.2 ครั้วเรือนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน หมายถึง คนในครั้วเรือนมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดหรือจัดเวทีการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ นำไปสู่ความเข้าใจในการดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
 - 5.1 ชุมชนใช้วัตถุดิบอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ หมายถึง ชุมชนมีการใช้วัสดุหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่าและประหยัดในการประกอบอาชีพ โดยมีการวางแผนจัดหาทรัพยากรทดแทน ควบคู่กับการอนุรักษ์ เช่น การปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ทดแทน การดูแลรักษา แหล่งน้ำ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
 - 5.2 ชุมชนปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่นเป็นหมู่บ้านอยู่ หมายถึง ชุมชนส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้บริเวณสาธารณะ ถนนในหมู่บ้าน บริเวณบ้าน หรือที่ว่างในหมู่บ้าน ฯลฯ และมีการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง
6. ด้านการเอื้ออารีต่อกัน
 - 6.1 ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือ คนจน คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหา หมายถึง ชุมชนมีการจัดสวัสดิการสำหรับคนจน คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหา เช่น การจัดให้มีกองทุนประกอบอาชีพ กองทุนสงเคราะห์ต่าง ๆ การจัดสรรเงินกำไรจากกองทุนชุมชนเพื่อเป็นสวัสดิการ การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตลอดจนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในรูปแบบอื่นๆที่ไม่ใช่เกี่ยวกับการเงิน เป็นต้น
 - 6.2 ชุมชน “รู้จักสามัคคี” ชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชนและนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อการแก้ไขปัญหาชุมชนร่วมกันโดยเมื่อรวมคะแนนของตัวชี้วัดแล้ว ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนรวม ตัวชี้วัด 6X2 หมู่บ้านที่ยึดถือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานของชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับบัญชีครัวเรือน

ความหมายของบัญชีครัวเรือน

ภัทธา เรื่องสินภิญญา (2555) “บัญชีครัวเรือน” เป็นการประยุกต์ทางการบัญชีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้จัดทำบัญชีครัวเรือนสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้เกิดการประหยัดและการออม และสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างยั่งยืน โดยเป็นบัญชีที่ใช้สำหรับบันทึกรายรับและรายจ่าย รายรับและรายจ่ายที่บันทึกอาจเป็นรายรับและรายจ่ายส่วนบุคคลหรือที่เป็นต้นทุนในการผลิตของธุรกิจขนาดย่อม เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงผลกำไรหรือขาดทุนจากการประกอบธุรกิจ

วัตถุประสงค์ของการบันทึกบัญชีครัวเรือน

จุดมุ่งหมายของการบันทึกรายการทางการเงินการบัญชีเพื่อจัดให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ที่กิจการเป็นเจ้าของหนี้สินที่กิจการได้ก่อไว้และทุนของเจ้าของกิจการที่นำมาลง ตลอดจนผลการดำเนินงานของกิจการ ในปัจจุบันนอกจากการทำบัญชีเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจแล้วยังสามารถจัดทำบัญชีเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลได้อีกด้วย โดยมีการนำการบัญชีเข้ามาประยุกต์ใช้กับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเรียกว่า “บัญชีครัวเรือน” วัตถุประสงค์ของการบันทึกบัญชีครัวเรือนเพื่อให้ผู้บันทึกบัญชีสามารถวางแผนการใช้จ่ายต่อไปได้อย่างรอบคอบ และสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้เกิดการประหยัดและการออม และหากมีการใช้จ่ายเท่าที่มี ก็จะไม่ก่อให้เกิดหนี้สินจึงสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างยั่งยืน

ความสำคัญบัญชีครัวเรือน

1. ทำให้ทราบรายรับ รายจ่าย หนี้สินและเงินคงเหลือของครัวเรือน
2. นำข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการเงิน จัดลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่าย ว่ารายจ่ายใดมีความจำเป็น รายจ่ายใดไม่มีความจำเป็นสามารถตัดออกได้ บัญชีครัวเรือนสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ เช่น

วันเดือนปี	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ

ภาพที่ 2 แสดงตัวอย่างรูปแบบการบันทึกบัญชีครัวเรือน

ประโยชน์ของบัญชีครัวเรือน

1. เกิดการวางแผนทางการเงิน เป็นการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สามารถจัดการกับเงินออมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดภาระหนี้สิน
2. เกิดการเพิ่มศักยภาพในการจัดหาเงิน เช่น การใช้เวลาว่างให้เกิดรายรับ การสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายรับในครัวเรือน เป็นต้น
3. สามารถลดรายจ่ายอันไม่จำเป็นออกจากครัวเรือนได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสนับสนุนถึงประโยชน์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน

การวิจัยของชนิตา โชติเสถียรกุล (2551) เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนของผู้ปกครอง นักศึกษาสาขาบัญชี คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาควิชาฟิสิกส์ใหม่ พบว่า การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์สูงสุดในด้านที่ทำให้ลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและมีเงินออมเพิ่มขึ้น

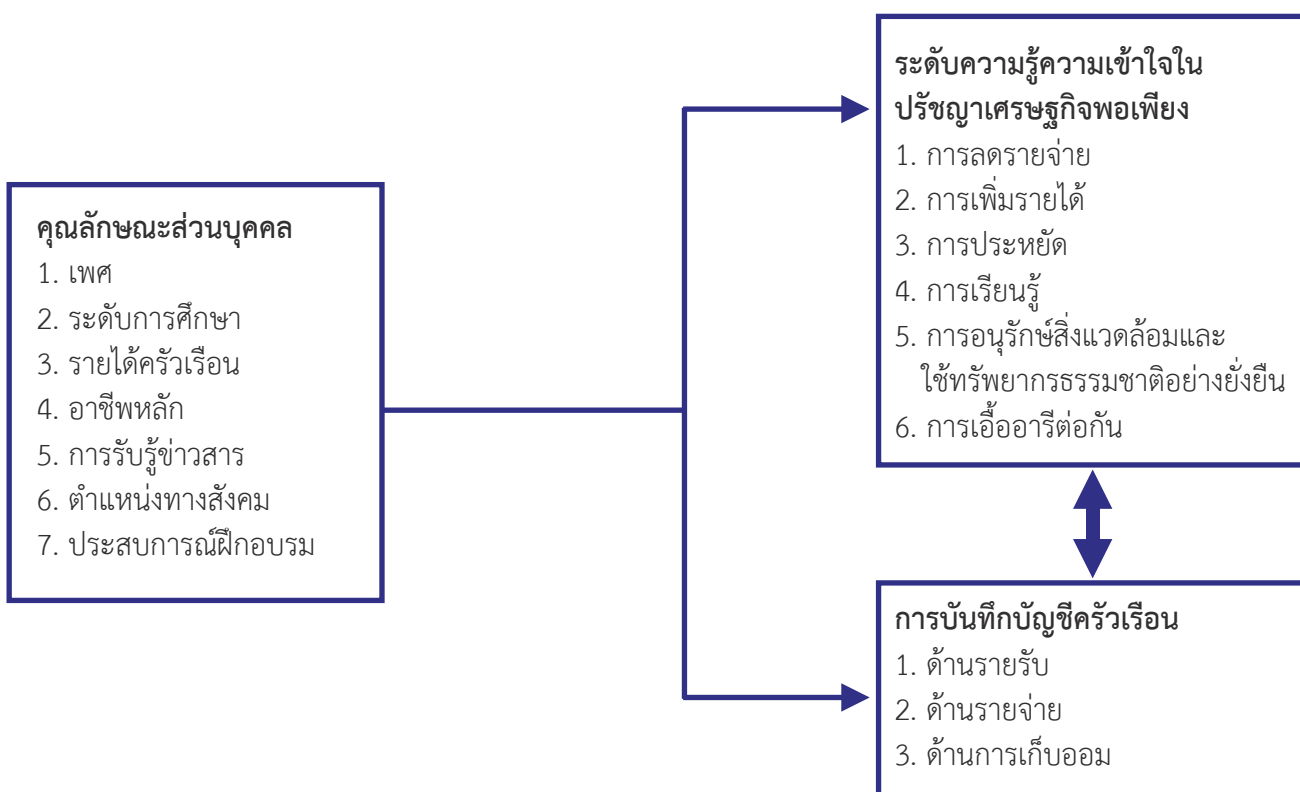
การวิจัยของศุภโชค แก้วทอง และสมบุญ เจริญจิระตระกูล (2552) เรื่อง การประเมินผลการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า หลังการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือน ครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีค่าใช้จ่ายลดลง มีหนี้สินลดลง และมีเงินออมเพิ่มขึ้น สามารถนำข้อมูลที่จัดบันทึกมาบริหารจัดการในการควบคุมพฤติกรรมในการใช้จ่ายของตนได้

การวิจัยของนิตยา คุ่มพงษ์ และนฤมล คุ่มพงษ์ (2556) เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของโครงการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตเทศบาลตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มครัวเรือนผู้บันทึกบัญชีครัวเรือนมีอายุค่อนข้างมากมีผลทำให้ความคล่องตัวในการจัดทำบัญชีครัวเรือนค่อนข้างต่ำ อาจจะเป็นเหตุผลที่ครัวเรือนให้ความสนใจการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนน้อย

■ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

■ วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกในครัวเรือนจำนวน 50 ครัวเรือนที่จัดทำบัญชีครัวเรือนในพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้อมูลจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพหลักของครัวเรือน รายได้รวมครัวเรือนต่อเดือน รายได้ของท่านต่อปี ตำแหน่งทางสังคม การรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ ประสบการณ์ฝึกอบรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) เพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจ ตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งกำหนดระดับของคะแนนดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (สุชาติ ประเสริฐรัฐสินธุ์ , 2544 :208-212)

ตอนที่ 3

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scales) ซึ่งกำหนดระดับของคะแนน ดังนี้ สม่าเสมอ ครึ่งคราว น้อย และไม่มีเลย

3.2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) เพื่อวัดระดับความคิดเห็น ตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งกำหนดระดับของคะแนนดังนี้ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย ไม่เห็นด้วย (สุชาติ ประเสริฐรัฐสินธุ์ , 2544 :208-212)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เข้าใจก่อนการตอบแบบสอบถาม โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน กรกฎาคม 2561 - สิงหาคม 2561 รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 เดือน

การจัดกระทำกับข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้
 - 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ โดยกำหนดค่าคะแนนแบบ 4 ระดับ ได้กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนให้แบบสอบถามดังนี้

ถูกมากที่สุด	ให้ค่าคะแนน	4	คะแนน
ถูกมาก	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
ถูกปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
ถูกน้อย	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน

การแปลผลความหมายเพื่ออธิบายระดับความรู้ ความเข้าใจ ได้จากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า พิจารณาจากระดับคะแนน โดยแบ่งเป็นร้อยละ ดังนี้

ร้อยละ	ความหมาย
80 – 100	มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด
70 – 79	มีความรู้ความเข้าใจมาก
60 – 69	มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
50 – 59	มีความรู้ความเข้าใจน้อย
25 – 49	มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด

- 2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน แบ่งเป็น 2 ตอน

- 2.2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน ซึ่งเป็นแบบสอบถามวัดระดับการบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scales) เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ความหมาย
4	มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนสม่ำเสมอ
3	มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนครั้งคราว
2	มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนน้อย
1	มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนไม่มีเลย

การแปลผล ความหมาย เพื่ออธิบายระดับการบันทึกบัญชีครัวเรือน ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า พิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
3.01 – 4.00	มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนสม่ำเสมอ
2.01 – 3.00	มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนครั้งคราว
1.01 – 2.00	มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนน้อย
0.00 – 1.00	มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนไม่มีเลย

2.2.2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนซึ่งเป็นแบบสอบถามวัดระดับการบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	เห็นด้วยมากที่สุด
4	เห็นด้วยมาก
3	เห็นด้วยปานกลาง
2	เห็นด้วยน้อย
1	ไม่เห็นด้วย

การแปลผลความหมาย เพื่ออธิบายระดับความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าพิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
4.51 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 – 4.50	เห็นด้วยมาก
2.51 – 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
1.51 – 2.50	เห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.50	ไม่เห็นด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้คอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสถิติดังต่อไปนี้

สถิติพื้นฐาน

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ได้แก่ เพศ การศึกษา รายได้ของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ การรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ ตำแหน่งทางสังคม และประสบการณ์การฝึกอบรม
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ใช้การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) หรือ ($\bar{X}$) และการหาค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้นำมาแปลผลในรูปของความสัมพันธ์ กำหนดหลักการดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ความหมาย
+ .91 ถึง + 1.00	ตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับสูงมาก
+ .71 ถึง + .90	ตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับสูง
+ .51 ถึง + .70	ตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับปานกลาง
+ .31 ถึง + .50	ตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับต่ำ
+ .00 ถึง + .30	ตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับต่ำที่สุด

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำคำตอบจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 50 คน เมื่อนำมาแจกแจงความถี่ ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	19	38.00
หญิง	31	62.00
อายุ		
20 – 39 ปี	8	16.00
40 – 59 ปี	25	50.00
60 ปีขึ้นไป	17	34.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	21	42.00
มัธยมศึกษา/ปวช	12	24.00
ปวส./อนุปริญญา	2	4.00
ปริญญาตรี	12	24.00
ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท	3	6.00
สถานภาพ		
โสด	1	2.00
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	3	6.00
สมรส	46	92.00
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	41	82.0
ประมง	1	2.00
รับจ้างทั่วไป	2	4.00
รับราชการ	4	8.00
อื่นๆ	2	4.00
รายได้ของครัวเรือน(บาท/เดือน)		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	34	68.0
20,001 - 30,000 บาท	12	24.0
30,001 - 40,000 บาท	3	6.00
40,001 - 50,000 บาท	1	2.00
ตำแหน่งทางสังคม		
ประธานกลุ่ม	5	8.93
กำนัน	3	7.14
สมาชิก อบต.	3	7.15
ประชาชนทั่วไป	87	73.21
อื่นๆ	2	3.57

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ข่าวสาร		
ออนไลน์ Facebook/Line	8	15.93
โทรทัศน์/วิทยุ	70	39.83
การอบรม/ประชุม	13	25.66
สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือ วารสาร	8	15.93
อื่นๆ	1	2.65
การอบรมในการทำบัญชีครัวเรือน		
เคยได้รับการอบรม	34	68.00
ไม่เคยได้รับการอบรม	16	32.00
ประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน		
น้อยกว่า 1 ปี	23	46.0
เกินกว่า 1 ปี ขึ้นไป	27	54.0

จากตารางที่ 1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช 32 หมู่บ้าน จากประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 50 ครัวเรือน ผลการวิจัย พบว่า เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38.00 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.00 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.00 ระหว่าง 39 ปีขึ้นไป - 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ ระหว่าง 59 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.00 ด้านการศึกษาในระดับประถม คิดเป็นร้อยละ 42.00 มัธยมตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 24.00 อนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 4.00 และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 24.00 ปริญญาโทหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 6.00 สถานภาพทางครอบครัว โดยมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 2.00 หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 6.00 และสมรส คิดเป็นร้อยละ 92.00 ด้านของระดับรายได้ของครอบครัว ระหว่าง 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.00 ระหว่าง 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.00 ระหว่าง 30,001-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.00 และระหว่าง 40,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.00 ความพอเพียงในการใช้จ่ายต่อเดือน พบว่า มีความพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 80.00 และไม่พอเพียง คิดเป็นร้อยละ 20.00 ด้านการประกอบอาชีพของครอบครัว พบว่า เป็นอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 82.00 อาชีพประมง คิดเป็นร้อยละ 2.00 อาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 4.00 อาชีพราชการ คิดเป็นร้อยละ 8.00 และอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.00 โดยมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ช่วงระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.00 ช่วงระหว่าง 5 ปี 1 วัน - 10 ปีคิดเป็นร้อยละ 16.00 ช่วงระหว่าง 10 ปี 1 วัน - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.00 ช่วงระหว่าง 15 ปี 1 วัน - 20 ปีคิดเป็นร้อยละ 18.00 และช่วงระหว่าง 20 ปี 1 วัน ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.00 ด้านการรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ พบว่า มีการรับรู้ผ่านสื่อออนไลน์/Facebook/Line คิดเป็นร้อยละ 12.80 ผ่านโทรทัศน์/วิทยุ คิดเป็นร้อยละ 2.00 การอบรม/ประชุม คิดเป็นร้อยละ 8.40 สื่อสิ่งพิมพ์/วารสาร คิดเป็นร้อยละ 12.80 และช่องทางอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 18.80 ด้านตำแหน่งทางสังคม พบว่า มีการดำรงตำแหน่งเป็นประธานกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 1.67 กำนัน คิดเป็นร้อยละ 1.33 อบต. คิดเป็นร้อยละ 1.33 ประชาชนทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 13.67 และตำแหน่งอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.67 ในด้านของประสบการณ์ฝึกอบรม พบว่า ได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ไม่ได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.00 โดยมีประสบการณ์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน น้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.00 และมีประสบการณ์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน มากกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.00

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
ด้านการลดรายจ่าย	2.32	0.45	ปานกลาง
ด้านการเพิ่มรายได้	2.70	0.40	มาก
ด้านการประหยัด	2.24	0.52	ปานกลาง
ด้านการเรียนรู้	2.20	0.69	ปานกลาง
ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	2.18	0.46	ปานกลาง
ด้านการเอื้ออารีต่อกัน	2.73	0.77	มาก
รวม	2.40	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การเพิ่มรายได้ และการเอื้ออารีต่อกัน ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.73 ถึง 2.70)

ผลการศึกษาการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชน

ผู้วิจัยนำคำตอบจากแบบสอบถามตอนที่ 3.1 วิเคราะห์ผล เพื่อศึกษาการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย การบันทึกบัญชีครัวเรือน ตามแนวพระราชดำริของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การบันทึกบัญชีครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
รายรับ	3.75	0.47	มาก
รายจ่าย	3.67	0.54	มาก
เก็บออม	3.71	0.61	มาก
รวม	3.71	0.54	มาก

จากตารางที่ 3 การบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.67 ถึง 3.75) โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในด้านของรายรับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.75$)

ผลการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยทำการทดสอบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ผลเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

คุณลักษณะส่วนบุคคล		ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
		การลดรายจ่าย	การเพิ่มรายได้	การประหยัด	การเรียนรู้	การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	การเอื้ออารีต่อกัน
เพศ	Pearson Correlation	.109	-.273	-.130	-.388**	.054	-.388**
	Sig. (2-tailed)	.450	.055	.369	.005	.711	.005
ระดับการศึกษา	Pearson Correlation	-.056	.144	.144	.585**	.187	.585**
	Sig. (2-tailed)	.697	.320	.318	.000	.193	.000
รายได้ครัวเรือน	Pearson Correlation	-.103	.159	.095	.193	-.134	.574**
	Sig. (2-tailed)	.478	.270	.513	.179	.353	.000
อาชีพหลัก	Pearson Correlation	.043	.193	.229	.574**	.019	.193*
	Sig. (2-tailed)	.766	.178	.110	.000	.893	.179
การรับรู้ข่าวสาร	Pearson Correlation	-.327*	.156	.082	.215	-.036	.608
	Sig. (2-tailed)	.021	.279	.570	.000	.803	.000
ตำแหน่งทางสังคม	Pearson Correlation	-.227	.128	.183	.445**	-.048	.445**
	Sig. (2-tailed)	.113	.377	.204	.001	.742	.001
ประสบการณ์ฝึกอบรม	Pearson Correlation	.109	-.273	-.130	-.388**	.054	-.388**
	Sig. (2-tailed)	.450	.055	.369	.005	.711	.005

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ผลเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญระดับ 0.01 ของเพศและประสบการณ์ฝึกอบรม ส่งผลต่อการเรียนรู้และการเอื้ออารีต่อกัน กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชาย ร้อยละ 38.00 และ การขาดประสบการณ์ฝึกอบรม ร้อยละ 32.00 อาจส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในด้านการเรียนรู้ ทั้งนี้ยังพบว่า การรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อการลดรายจ่าย อาจเนื่องจากในยุคปัจจุบันมีช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายเข้าถึงได้ง่าย เป็นผลให้ผู้รับข่าวสารขาดความตระหนัก หรือใส่ใจเท่าที่ควร

ในระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 พบความสัมพันธ์ใน 3 ประเด็น ประเด็นแรกคือ ระดับการศึกษาและการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเอื้ออารีต่อกัน ประเด็นต่อมาคือ รายได้ครัวเรือนที่ส่งผลต่อการเอื้ออารีต่อกัน และอาชีพหลักที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ประเด็นสุดท้ายคือ ตำแหน่งทางสังคมกับการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเอื้ออารีต่อกัน

ในระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 พบความสัมพันธ์ในประเด็นของอาชีพหลักที่ส่งผลต่อการเอื้ออารีต่อกัน

ผลการศึกษาคูณลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการบันทึกบัญชีครัวเรือน

ผู้วิจัยทำการทดสอบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการบันทึกบัญชีครัวเรือน วิเคราะห์ผลเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการบันทึกบัญชีครัวเรือน ของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงการทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson’s Correlation)

คุณลักษณะ		การบันทึกบัญชีครัวเรือน		
ส่วนบุคคล		รายรับ	รายจ่าย	เก็บออม
เพศ	Pearson	.339*	-.422***	-.388***
	Correlation			
	Sig. (2-tailed)	.016	.002	.005
ระดับการศึกษา	Pearson	-.423***	-.229	.585**
	Correlation			
	Sig. (2-tailed)	.002	.110	.000
รายได้ครัวเรือน	Pearson	-.250	.422***	.574**
	Correlation			
	Sig. (2-tailed)	.080	.002	.000
อาชีพหลัก	Pearson	-.165	.398**	.193
	Correlation			
	Sig. (2-tailed)	.251	.004	.179
การรับรู้ข่าวสาร	Pearson	-.533**	-.552	-.314*
	Correlation			
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.027
ตำแหน่งสังคม	Pearson	-.278	-.313**	.445**
	Correlation			
	Sig. (2-tailed)	.050	.027	.001
ประสบการณ์ฝึกอบรม	Pearson	.339*	.324**	-.388***
	Correlation			
	Sig. (2-tailed)	.016	.022	.005

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 5 การทดสอบความสัมพันธ์คุณลักษณะที่ส่งผลต่อการบันทึกบัญชีครัวเรือน วิเคราะห์ผลเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ประเด็นของเพศส่งผลต่อรายจ่ายและการเก็บออม ระดับการศึกษาส่งผลต่อรายรับ การรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อรายรับและการเก็บออม ตำแหน่งทางสังคมส่งผลต่อรายจ่าย และประเด็นของประสบการณ์ฝึกอบรมส่งผลต่อการเก็บออม

ในระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 พบความสัมพันธ์ใน 3 ประเด็น ประเด็นแรกคือ เพศที่ส่งผลต่อรายรับ ประเด็นต่อมาคือ ระดับการศึกษาที่ส่งผลต่อการเก็บออม รายได้ของครัวเรือนส่งผลต่อรายจ่ายและการเก็บออม อาชีพหลักส่งผลต่อรายจ่าย ตำแหน่งทางสังคมที่ส่งผลต่อการเก็บออม ประเด็นสุดท้ายคือ ประสบการณ์ฝึกอบรมส่งผลต่อรายจ่าย และในระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 พบความสัมพันธ์ในประเด็นของประสบการณ์ฝึกอบรมส่งผลต่อรายรับ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน

ผู้วิจัยทำการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับการบันทึกบัญชีครัวเรือน ของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงการทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		การบันทึกบัญชีครัวเรือน		
		รายรับ	รายจ่าย	เก็บออม
การลดรายจ่าย	Pearson Correlation	.279*	.411**	.112
	Sig. (2-tailed)	.049	.003	.438
การเพิ่มรายได้	Pearson Correlation	-.042	.025	-.027
	Sig. (2-tailed)	.770	.865	.854
การประหยัด	Pearson Correlation	-.147	-.021	.144
	Sig. (2-tailed)	.310	.887	.319
การเรียนรู้	Pearson Correlation	.254	.317*	.359*
	Sig. (2-tailed)	.075	.025	.010
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	Pearson Correlation	.201	.251	.379**
	Sig. (2-tailed)	.162	.079	.007
การเอื้ออารีต่อกัน	Pearson Correlation	-.067	-.142	.018
	Sig. (2-tailed)	.642	.325	.901

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 6 การทดสอบความสัมพันธ์การทดสอบความสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน วิเคราะห์ผลเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยประเด็นที่มีความสัมพันธ์เชิงลบที่ระดับ 0.01 อย่างมีนัยสำคัญ 3 ประเด็น คือ ประเด็นของการเพิ่มรายได้กับรายรับ และ 2 ประเด็น คือ ประเด็นของการประหยัดและประเด็นการเอื้ออารีต่อกัน มีความสัมพันธ์กับรายรับ และรายจ่าย เช่นเดียวกัน

ในขณะที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01 ใน 2 ประเด็น คือ ประเด็นการลดรายจ่ายกับรายรับ และประเด็นการเรียนรู้กับรายจ่าย และเก็บออม และในระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 พบความสัมพันธ์ในประเด็นของการลดรายจ่ายกับรายรับ ประเด็นของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนกับการเก็บออม

■ สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทำการเก็บข้อมูลจากสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 50 ครัวเรือนที่จัดทำบัญชีครัวเรือนในพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชจากข้อมูลของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38.00 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.00 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 40 - 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 42.00 สถานภาพทางครอบครัวส่วนใหญ่สมรส คิดเป็นร้อยละ 92.00 ด้านการประกอบอาชีพของครอบครัว พบว่า เป็นอาชีพเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 82.00 ด้านของระดับรายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.00 ความพอเพียงในการใช้จ่ายต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 80.00 ด้านตำแหน่งทางสังคม พบว่าส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 74.00 ด้านการรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ พบว่า ส่วนใหญ่รับรู้ผ่านโทรทัศน์/วิทยุ คิดเป็นร้อยละ 40.00 ในด้านของประสบการณ์การฝึกอบรม พบว่า ได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 68.00 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.00

ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.40$) โดยในด้านการเพิ่มรายได้ และ การเอื้ออารีต่อกันพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.73 ถึง 2.70)

การบันทึกบัญชีครัวเรือน ตามแนวพระราชดำริของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีการบันทึกบัญชีอยู่ในระดับครั้งคราว ($\bar{X} = 2.11$)

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนเห็นด้วยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.71$) โดยพบว่า มีเพียงข้อเดียวที่เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) คือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน ช่วยให้เราและสมาชิกในครอบครัวมีหนี้สินลดลง

การทดสอบความสัมพันธ์คุณลักษณะที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีความ

สัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญของเพศและประสบการณ์ฝึกอบรมส่งผลต่อการเรียนรู้และการเอื้ออาทร ทั้งนี้ยังพบว่าการรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อการลดรายจ่าย อาจเนื่องจากในยุคปัจจุบันมีช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายเข้าถึงได้ง่าย เป็นผลให้ผู้รับข่าวสารได้รับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปปรับใช้การดำเนินชีวิตจนทำให้สามารถลดรายจ่ายครัวเรือนได้ในระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 พบความสัมพันธ์ คือ ระดับการศึกษาและการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการเอื้ออาทรต่อกัน รายได้ครัวเรือนที่ส่งผลต่อการเอื้ออาทรต่อกัน และอาชีพหลักที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ และตำแหน่งทางสังคมกับการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเอื้ออาทรต่อกัน ในระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 พบความสัมพันธ์ในประเด็นของอาชีพหลักที่ส่งผลต่อการเอื้ออาทรต่อกัน

การทดสอบความสัมพันธ์คุณลักษณะที่ส่งผลต่อการบันทึกบัญชีครัวเรือน พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ ประเด็นของเพศส่งผลต่อรายจ่ายและการเก็บออม ระดับการศึกษาส่งผลต่อรายรับ การรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อรายรับและการเก็บออม ตำแหน่งทางสังคมส่งผลต่อรายจ่าย และประเด็นของประสบการณ์ฝึกอบรมส่งผลต่อการเก็บออม ในระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 พบความสัมพันธ์ คือ เพศที่ส่งผลต่อรายรับ ระดับการศึกษาที่ส่งผลต่อการเก็บออม รายได้ของครัวเรือนส่งผลต่อรายจ่ายและการเก็บออม อาชีพหลักส่งผลต่อรายจ่าย ตำแหน่งทางสังคมที่ส่งผลต่อการเก็บออม และประสบการณ์ฝึกอบรมส่งผลต่อรายจ่าย ในระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 พบความสัมพันธ์ในประเด็นของประสบการณ์ฝึกอบรมส่งผลต่อรายรับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 40 - 59 ปี ศึกษาในระดับประถม สถานภาพสมรส ประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้ของครอบครัว อยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท มีความพอเพียงในการใช้จ่ายต่อเดือน ส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป รับรู้ข่าวสารจากภาครัฐผ่านโทรทัศน์/วิทยุ ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาแล้ว โดยมีประสบการณ์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน มากกว่า 1 ปี ซึ่งสอดคล้องกับนิธยา คุ่มพงษ์ และณณมล คุ่มพงษ์ (2556) ซึ่งได้ทำการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ของโครงการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตเทศบาลตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มครัวเรือนผู้บันทึกบัญชีครัวเรือนมีอายุค่อนข้างมาก ระหว่าง 51 - 60 และมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ถึงร้อยละ 39.47 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา มีการรับรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติในการจัดทำบัญชีครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง มีผลทำให้ความคล่องตัวในการจัดทำบัญชีครัวเรือนค่อนข้างต่ำ อาชีพหลักของครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00 คือการรับจ้าง อาจจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ครัวเรือนให้ความสนใจการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนน้อย

ผลการศึกษาในด้านความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การเพิ่มรายได้ และ การเอื้ออาทรต่อกัน ทั้งนี้เนื่องจากประชากรในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชที่เข้าร่วมโครงการจัดทำบัญชีครัวเรือนกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทางโทรทัศน์/วิทยุ จึงขาดความกระจ่างในการรับรู้และเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ และเหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในด้านการเพิ่มรายได้และการเอื้ออาทรต่อกัน เพราะเหตุผลหลักของการศึกษาหาความรู้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เพื่อต้องการมีรายได้ให้พอกับรายจ่ายของครอบครัว นอกจากนี้ สังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันถูกปลูกฝังให้รู้จักเอื้ออาทรต่อกัน รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งจากผลการศึกษา สอดคล้องกับ ธรรมชนก นิลมนี

และคณะ (2558) ที่ได้ทำการศึกษา การศึกษาพฤติกรรมและสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรจังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษา พบว่า ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรจังหวัดปราจีนบุรีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุมากกว่า 50 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ซึ่งรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 4,001 – 10,000 บาท แต่ภาระหนี้สินสูงกว่า คือ 10,001 – 50,000 บาท ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนนั้น ตัวแทนกลุ่มส่วนใหญ่รู้จักการทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง โดยได้รับการแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐ แต่พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีครัวเรือน คือ การอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ขาดประสบการณ์ในการทำบัญชีครัวเรือน ประกอบกับเจ้าหน้าที่ไม่มีการติดตามผล ส่งผลให้ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรจังหวัดปราจีนบุรีส่วนใหญ่ขาดการบันทึกบัญชีอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ผลการศึกษาการบันทึกบัญชีครัวเรือนตามแนวพระราชดำริของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีการบันทึกบัญชีอยู่ในระดับครึ่งคราว ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ สุดสุคนธ์ เหลืองอิงคะสุด (2551) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของประชาชนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย 2) การศึกษาการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชน พบว่ามีการบันทึกบัญชีอยู่ในระดับบางครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การบันทึกบัญชีทุกครั้งที่มีการรับ – จ่าย ของครัวเรือนมีการแจ้งรายรับ – จ่าย ของครอบครัวต่อเดือนให้สมาชิกในครัวเรือนทราบ ท่านได้รับการอบรม/แนะนำให้ความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือนครัวเรือนของท่านได้มีการบันทึกบัญชีครัวเรือน ท่านบันทึกบัญชีครัวเรือนคนเดียวในครัวเรือน ในกรณีที่ท่านไม่อยู่สมาชิกในครอบครัวสามารถบันทึกบัญชีครัวเรือนแทนได้ สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการบันทึกบัญชีครัวเรือน ในการบันทึกบัญชีครัวเรือน เจ้าหน้าที่โครงการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีการติดตามสนับสนุนผลการดำเนินงาน พบว่ามีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชน ในภาพรวมพบว่า ประชาชนเห็นด้วยในเรื่องของการจัดทำบัญชีครัวเรือน แต่ประชาชนมีความคิดเห็นในระดับ “ไม่แน่ใจ” ในประเด็นที่ว่า “การจดบันทึกบัญชีครัวเรือนมีปัญหา” และ “การไม่ทำบัญชีครัวเรือนก็สามารถเก็บออมได้” 4) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชน โดยภาพรวมแล้วพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรู้ความเข้าใจในด้านการลดรายจ่าย และการเอื้ออารีต่อกัน มีความสัมพันธ์กับการบันทึกบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการเพิ่มรายได้มีความสัมพันธ์กับการบันทึกบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนตามแนวพระราชดำริของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีเพียงข้อการจัดทำบัญชีครัวเรือน ช่วยให้ท่านและสมาชิกในครอบครัว มีหนี้สินลดลง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรา เรื่องสิทธิสัญญา (2555) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง บัญชีครัวเรือน เรื่องใกล้ตัวที่ถูกมองข้าม พบว่า “บัญชีครัวเรือน” ซึ่งเป็นบัญชีที่ใช้สำหรับบันทึกรายได้และรายจ่าย ผู้จัดทำบัญชีครัวเรือนจะได้รับประโยชน์คือ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีค่าใช้จ่ายลดลง มีเงินออมเพิ่มขึ้น มีหนี้สินลดลงและในที่สุดจะสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างยั่งยืน อันเป็นไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งเน้นให้เกิดความพอเพียงหรือพอประมาณกับตนเอง อยู่ได้อย่างพอกินพอใช้ไม่เดือดร้อน เป็นการยึดทางสายกลางโดยอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและมีการติดตามตลอดจนให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนและให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริให้กับประชาชน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน ขาดการช่วยเหลือแนะนำและอธิบายในการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือน อีกทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนับสนุนให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนขาดการติดตามผลการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างจริงจัง ประกอบกับผู้บันทึกบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ อาจส่งผลต่อการบันทึกบัญชีครัวเรือนทำให้การบันทึกบัญชีครัวเรือนขาดความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่วนกลุ่มคนที่อายุน้อยไม่ได้เห็นความสำคัญเนื่องจากไม่มีการอบรมให้ความรู้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนั้น ถ้าได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาให้ความรู้และติดตามการดำเนินการเป็นระยะ ๆ หรืออาจมีเจ้าหน้าที่ลงมาช่วยเหลือเรื่องการบันทึกบัญชีครัวเรือน จัดอบรมให้สมาชิกในครัวเรือนที่รู้หนังสืออ่านเขียนคล่อง สามารถบันทึกบัญชีครัวเรือนได้ด้วยตัวเองจะส่งผลดีต่อการติดตามเพียงอย่างเดียวในระยะยาว

เพื่อให้การจัดทำบัญชีครัวเรือนสัมฤทธิ์ผล ควรมีการสอนและฝึกการทำบัญชีครัวเรือนสำหรับเยาวชนเพิ่มเติมเพื่อช่วยผู้ปกครองที่ไม่รู้หนังสือหรือมีปัญหาในการบันทึกบัญชีครัวเรือน อีกทั้งยังปลูกฝังอุปนิสัยในการใช้จ่ายและการมีวินัยทางการเงินแก่เยาวชนอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2544). *พื้นที่เป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาความยากจนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คณะกรรมการอำนวยการเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย. (2549). *หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสา รักษาดินแดน กรมการปกครอง.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- ชนิตา โชติเสถียรกุล. (2551). *การศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนของผู้ปกครองนักศึกษาสาขาบัญชี คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- ธรรณชนก นิลมณีและคณะ. (2558). *การศึกษาพฤติกรรมแลสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรจังหวัดปราจีนบุรี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- นิตยา คุ่มพงษ์และณณม คุ่มพงษ์. (2556). *ผลสัมฤทธิ์ของโครงการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาพอเพียงในเขตเทศบาลตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2550). *คนจนกับนโยบายการทำให้คนจนของรัฐ*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมงานพัฒนา.
- ประเวศ วะสี. (2550). *เกร็ดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : บีทีเอส เพรส.
- ภัทรา เรื่องสินภิญญา. (2555). *บัญชีครัวเรือน เรื่องใกล้ตัวที่ถูกมองข้าม*. วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 7(1): 20-28.
- ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 7. (2550). *เอกสารแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง*. เพชรบุรี: กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา.
- ศุภโชค แก้วทอง และสมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล. (2552). *การประเมินผลการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุคนธ์ เหลืองอิงคะสุต. (2551). *การศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุชาติ ประเสริฐรัฐสินธุ์. (2544). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย. (2550). *รูปแบบส่งเสริมชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดหนองคาย*. หนองคาย: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- อำพน กิตติอำพล. (2544). *เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บีทีเอส เพรส.